

JUHÁSZ FERENC

A gyermekkor csontváza

Vettem neked egy aranygyűrűt. Egy halpikkelyes aranygyűrűt. A gyémántmorzsa, mint megfagyott harmat a gyűrűkör-háton, mint tűhegyekből horgolt jégszikla-csipke, lapos szikra-magasság, mintha egy gyöngy-gyík lapulna hasalva a gyűrűtetőn dér-ruhában. Már harminc éve, hogy szeretlek, harminc éve vagy üdvösségem. Kárhozat-nélküli angyal-láng-asszony. Harminc-éves voltál te akkor, ötven-éves voltam én akkor. Most hatvan-éves vagy szerelmem, most nyolcvan-éves vagyok éppen. Visz az autó gyermekkorodba, lányaid visznek gyermekkorodba. Nevetgélnek és csodálkoznak, ámuldoznak, és hajnalt hoznak. Pedig az alkony most jön éppen bíbor könnyben, fekete kevélyben, köd-álarcban és gyászruhában. De hát mi meg nem öregedtünk, az öreg Idő vénült meg köröttünk. Az Idő öregedett meg ebben a csoda-álm szerelemben. Fut az autó az egy-utca falun át, jegenyék közt a csöndön át. Azt mondod: „tejért ide-jártam”. Azt mondod: „kenyeret itt vettem a péknél”. Azt mondod: „ez volt a bolt, itt volt a hentes”. Azt mondod: „itt játszottam ugrókötéllel, nagy sárga nap-csontváz karikával”. Azt mondod: „ez a temető, a templom”. Azt mondod: „itt ült Frigyes a hajnal-fehérben, köd-lovak húzta köd-hintón, zörgő látomás-szekéren és Tréznyik-néni vándor-pipacsként lobogott át a réten, az égen. Fut az autó velünk a Múlt felé, fut az oliv-zöld autó gyerekkorodba. Hiszen mi meg nem öregedtünk, az Idő öregedett meg köröttünk és bennünk, mert harminc éves voltál, amikor megláttalak, én ötven éves voltam éppen, most hatvan éves vagy, én nyolcvan múltam a nyáron és azóta is te vagy angóra-nyúl bolyhú forróság-kazal tisztaságom, nyíl-irányom, és elmerültem benned, mint gyerekkoromban a kákicsos, sásos, nádas fény-láz tóban, és meztelen testedtől megforrósodott vacogó meztelen testem, két emlőd közé dugva fejemet, legyőztem minden szenvedésem, és boldog szívütésed volt boldog, kemény, győzelmes szívverésem és bizonyosságom volt barna szeméremszőrzeted kristály-könnyező bokra. Visz a könnyű autó, visz a kocsúton, visz a sárban gyerekkorodba. És nyugat felé feketén vár a bivaly-alkony: a véres-szemű este az égen, mint fekete légy a gyűrűt, ráncos, vérfodrú, sárga-zöld befőtt penészen, mint vak öreg koldus a ház előtti széken, fekete szemüvegben, mezítláb. De hát mi meg nem öregedtünk: legfeljebb a csontunk, legfeljebb a testünk. Fut az autó az egy-utcán végig és csak csönd-gyász, kürt-arany izzik, varjú-égbolt károgya feketéllik. Egy asszony fát vág az utcaszéli árok sírdombján, fát fűrészelsz a fűrészbakon, kézi fűrészszel, ahogy

én szoktam még otthon, Bián gyermekkoromban, karjaiba veszi a feketekérges, sárga törzs-ág rudakat, szétmetszett legyezős fekete ágat, mint halott csecsemőt a fekete rojtkendős asszonyi bánat. Itt-ott egy ház, nem füstöl a kémény, csak a görbe vörös gyökérpipa a téli szunnyadás foghíjas, nyálas szája szélén. Nagypapád hol van, nagyanyád hol van, apád hol van, és anyád hol van? Földbe temetve, elásva a Holdban, az éji ezüst angyal-szemgolyóban. Az utca-falu völgyét zord körben, mintha önmagad látnád százezer foncsor-vak, hályogos, cafat-bőrű, hólyagos öreg tükörben a dombokra terített rétek, mezők, kaszálók, zöld törpe-bajszú bevetett földek, fekete lepedők, terítők, dunyhák, vánkosok, rongyok, egymásba hullva, egymásba folyva, egymásba torlódva tél-várás halomban, millió agancsú szarvascsorda-erdők árny-oszlopokkal, árnycsipke esernyőváz-halálgondjuddal összetorlódva, egymásba omolva és bomolva, a szemgolyó-nélküli vak komorság vakon és süketen ácsorogva, mert nem lát az erdő, nincs milliárd szemgolyója, nem kazetta-prizma félgömbhalmaz szemű fekete döglégy, ami majd zöld lesz tavaszra, zöld döglégy, zengő, sziszegő, síró, nyafogó, dünnögő rezgés-mámor és törzs-túlvilág, zöld remegés-lobogás-reszketés-massza. S az utca-falu végén, ahol a dombok szétnyílnak, összezárulva vastagodnak, mint szerelemre-váró kövér asszonycombok: áll őseid kifosztott, megalázott, szégyenné-gyalázott fekete háza, mint a gyermekkor csontváza. Mint egy feketére-fagyott öreg tűzliliom, mint egy őskor-lávába fulladt és fagyott gigászi Masztodon, fekete mammut-csontváz az ősidő szikla-zárban, mint egy gyász-tiszta menyasszony-csontváz a kiegészített-leégett királyi várpalotában. Csupa lom, kacat, parázstalan üszök, lécek, rudak, oszlopok, rácsok, mint pokollá-fagyott pokol-lakói kiáltások, mint az elvárásolt átok. Mint az embernek sem kevés büntetés-szenvedés. S az udvaron a kút, pont olyan, mint amilyen nálunk volt a faluban: sátoztetős farács-házikó, rácsléces, rombusz-sejtes kis faházikó a kútperemen, s a vasvödör a drótköteles fahengeren a zölden vedlő oszlopok között, a bűnbánat kútja, kocsikerékkel, amit majd belep a téli hó, a tavaszi gyűlölet-robbanásfény. És nincsen remény. Csak kosz, piszok, csönd, hódolattalan nehéz halál. Nem mindig jó, ha az ember hazatalál. S a kút körül, a feketére zöldült rácsházikó mellett gaz, kóró, számtörtővis, lila-fitymájú bogáncsbokor. Csak a csönd, csak a csönd, csak a csönd. Csak a halál, csak a pokol. S a kút alján már poshadt a víz, penész-rücskös bőre lüktetéstelen éj, mint a gyomorfehély, már varangy sincs benne, bütykös és csomós kövér föltámadás-varakozás. Csak a kút alja penész-fehélyen egy halott holló fekszik, mint nagycsőrű, sárga-lábú Krisztus-tollkereszt. Mint szemfenéki látóbíboron a halálos bevérzés. Zöldhályogos szemre az emberi látás-szemre, vakság-kegyelemre csipkebogáncs-talpaival tapadt fekete légy a halott hólyagos zöld szemére ragadva a koporsóban. Semmi sincs jól, hogyha jól van! Vad kutyák hörögnek, csaholnak. Asszony!, menjünk haza otthonról, ha ez a ház elereszt. Mint tántorogva bukdácsoló kisgyermekét az anyja. Az én inghátamra egy sárga

facsipeszt csíptetett anyám: hadd higgyem, hátamat fogja. Lesz-e még tavaszunk? Nem tudom. Csak, hogy nagyon szeretlek: azt tudom. Lesz-e még holnapunk? Ne vess meg. Hisz nagyon szeretlek. Hadd legyek hited foglya! Hadd legyek Benned, Érted, Általad. Áldalak. Mert boldog vagyok, hogy ezt is megérted! És szívem, mint friss, illatos szénaboglya.

